

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Ročník: 104

číslo: 49

8. prosince 2024

Cena: 12 Kč

70. výročí kostela Cyrila a Metoděje v Pěňčíně

Pěňčín, malebná hanácká obec nacházející se na dohled od Velkého Kosíře, se může pochlubit výraznou dominantou, kostelem Cyrila a Metoděje Církve československé husitské. Historie zbudování tohoto chrámu Páně před 70 lety nebyla snadná.

Na počátku byl sen. Sen o tom, že se věřící dočkají vlastního kostela. Sen, který si ve svých srdcích a myslích nesli již od počátku vzniku naší církve v Pěňčíně.

Prvotní úvahy o zbudování vlastního svatostánku se datují do 20. let 20. století. Bohužel tehdejší ekonomická situace nově vzniklé církve, a ani sester a bratří, neumožňovala kostel vystavět. K naplnění tužeb po vlastním chrámu tak došlo až v roce 1954, a to díky tomu, že v roce 1952 prodala Marie Chromcová pěňčinské náboženské obci stodolu s pozemkem...

Na projektu se podíleli rodáci z Pěňčína, toho času studenti Jan Sláma (student Vysoké školy stavitelství v Brně) a Alois Hruška (student střední průmyslové školy stavební v Prostějově). Tento jimi vypracovaný projekt byl realizován v letech 1952-54, a to díky věřícím z místní náboženské obce, kteří se ve svém volném čase aktivně zapojili do stavebních prací. Výmalbu provedl místní malíř a natěrač, J. Jurník. A již v roce 1954 se kostelem prvně rozezněly varhany

z 19. století a zvon na věži. Počátkem 70. let získal kostel novou sgrafitovou výzdobu od malíře a štukatéra F. Flasara a to díky nesmírnému úsilí místního husitského faráře Ladislava Bartoše.

V neděli 17. listopadu si tak věřící připomněli toto významné výročí místního sboru slavnostním koncertem, který zahájila kazatelka Jana Bára Hafnerová. Přítomní farníci i hosté si vyslechli skladby pro varhany a dechové nástroje. Na varhany zahrála Ingrid Silná, muzikoložka a pedagožka kroměřížské a olomoucké konzervatoře, kterou na dechové nástroje doprovodili její studenti. Historií kostela přítomně provedla dcera již zesnulého bratra faráře Ladislava Bartoše, který v pěňčinské náboženské obci působil téměř 40 let...

Na závěr mi dovolu, abych popřál mnoho dalších šťastných let nejen tomuto kostelu, ale i všem, kdo v něm nachází klid, mír a souznění s Bohem, Ježíšem Kristem i Duchem svatým.

Neboť jak je psáno: „Ať Kristus požehná tomuto domu.“

Pavel Smetana, Husův sbor CČSH Prostějov

Autor kresby: John Stuart

A najednou se dveře otevřely a věci se dějí S Janou Šmardovou Koulovou nejen o výstavě na Vítkově

Na svých stránkách píše: „Kráčím světem a nepřestávám žasnout. Svět je pro mě inspirací se vším, co na něm bylo a je.“ Ted' jsem to já, kdo nepřestává žasnout při pohledu na tvorbu Jany Šmardové Koulové, farářky naší církve, jak ji představuje aktuální výstava v kavárně na střechě Památníku na Vítkově, kde jsme se před několika dny společně sešly ke krátkému povídání.

Věděla jsem, že píšeš básně inspirované historií, že moc hezky zpíváš – jak jsem si potvrdila při červencové bohoslužbě 2021 v Betlémské kapli, že jsou Tvým velkým zájmem dějiny, zvláště pak ty, spojené s událostmi první světové války a s legionáři, mezi nimiž máš i své předky. Psali jsme o vzpomínkové pouti do Ruska a na další místa. Ale teď – když se rozhlednu kolem, uvědomuji si, s jak renesančním člověkem vlastně mluvím! Že jsi i výtvarně činná. I když to je vlastně Tvé původní zaměření, které mi, přiznávám se, zatím unikalo. To gró, od něhož se odvíjí vše ostatní...

Předpokládám, že když jsou obrazy kolem nás umístěny v Památníku na Vítkově, vztahují se všechny k husitství, k Žižkově... Ale díky abstraktnímu stylu malby není na první pohled poznat, co znázorňují, jaká symbolika je s nimi spojena. Chce to zkrátka výklad. Tady Žižku jsem poznala, kalich je také zřetelný. Mimochodem na kalich, motiv církve i legionářů, jsem se chtěla zeptat. Je pro Tebe častým motivem? „Tak to jsem vysvětlila v dokumentu Cesty víry, v pořadu nazvaném S kalichem v srdci. Kalich je pro mě v životě nesmírně důležitý. Radši bych ted' ale přešla k obrazu (vpravo nahoře), který je hned vedle kalicha, rodil se velice ztěžka. Jsou to naše hříchy, které se modlitbou, Boží milostí a našimi dobrými

činy prosvětlují modrou barvou, která pro mě symbolizuje Kristovy oči. Ty oči, nebe, to je Kristus. Jeho přijetí. Protrhávají se tam černá mračna hříchů a vysvítá nebe.

Pokud jde o další obrazy, jeden právě putoval do Švédska,“ říká sestra Jana a pokračuje: „Sice jsem neplánovala jeho vznik ani jeho cestu do Švédska, ale když jsem ho u Berounky malovala, vznikla scéna se švédským vojákem, který odnáší kořist z naší země. Bere si s sebou zlato a za ním zůstávají střepy, zkáza. V obrazu však není hořkost, ale naopak modlitba, aby se poklady zpět do země vrátily. Na ředění barev byla použita voda z Berounky. Záměrně vkládám do obrazů stopy míst, vodu, hlínu. U Berounky se stala další zvláštní věc: když jsem šla vymýt štětec – bylo to při povodňové vodě,

utrhl se se mnou kus břehu a málem mě vzal proud. Sápala jsem se z vody – doslova „tonoucí se stébly chytá“ – a odřela jsem se. V některých obrazech je tedy i má DNA... Mimochodem paní, která mi dělala webové stránky, přiřadila k tomuto obrazu mou báseň, která je o s'tatých sedmadvaceti českých pánech. Po letech jsem si přečetla tu báseň a musela jsem uznat, že je to přesné, ty věci spolu souvisí.“

Ano, Tvé obrazy a básně do sebe zvláště zapadají.

„Pak jsou zde tři obrazy, které se vztahují

k prvopočátkům křesťanství. Jeden má název 'tohu va-vohu', což znamená 'pustá a prázdná' (počátek stvoření). Jde o mlhu před životem na zemi (SZ) a než se tu objevilo křesťanství (NZ).“

A to je tedy ta tetínská trojice, o které jsem slyšela?

„Ano, malovala jsem je v Komunitním centru svatě Ludmily: jedno téma je předkřesťanské, zmíněná mlha, druhé je šál kněžny Ludmily a pokud jde o ten třetí (vpravo dole) – když jsem projížděla znovu na Tetín, všude byla mlha, najednou se roztřhla, zazářilo zlaté slunce a vyneslo záři vzůru. Scéna trvala okamžik. Je v tom naděje, víra, prostě všechno.“ ...

„Ten obraz, který máme před sebou, byl původně pustý les (na str. 4). Dlouho jsem ho neměla ráda. Když jsem ho tvořila, byla v něm jen beznaděj. Pustý les po bitvě. Představila jsem si ty chudáky lidí, husity, jak běží do lesa, bloudí v mlhách, v rozbité zemi, ty bosé ženy a děti za mrazu, vyhnané kvůli svému vyznání (a pak to samé po Bílé hoře), ty pobité a pozatýkané.

Později, v návaznosti na dialogické kázání, které jsem zde na Vítkově měla s evangelickým nemocničním kaplanem při Modlitbě za domov, a na základě zprávy z kroniky Vavřince z Březové, jsem svůj pohled změnila. Obrátila jsem ho skutečně k Vítkovu.

Mou pozornost zaujaly tři husitské ženy, které tu s dvaceti šesti muži hájily místo a vstup do Prahy od Špitálského pole. Tři bojovnice. Jedna z žen – je popisována jako statečnější než leckterý muž – pronesla před smrtí větu: Neslušit' věrnému křesťanu před Antikristem ustoupiti!

Najednou ten les pro mě nebyl tak pustý: není

bezduchý, je v něm naděje a obrovská statečnost, nesmrtelná víra i vděčnost. Ted' je to jeden z mých nejoblíbenějších obrazů.“

Vrátím se ještě k historii. Psala jsi diplomovou práci na téma Historie a vývoj náboženské obce v Tmani, kde jsi dnes farářkou – ve sboru zdobeném řemdichem a velkým kalichem spojeným se vznikem republiky a legionáři...

Dokončení na str. 4

V Betlémské kapli při letošních oslavách 600. výročí J. Žižky.

Foto: Nad'a Faltusová

Svatý Bohumil Hrabal?

Přednášku na téma „Duchovní rozměr myšlení a díla Bohumila Hrabala ve světle nedávno objevených nahrávek z libické fary“ proslovil teolog a religionista prof. Pavel Hošek z ETF UK ve středu 13. 11. na FF UK v Kruhu přátel českého jazyka. Pět magnetofonových kazet a jedenáct zápisů v kronice evangelické fary v Libici nad Cidlinou zachycuje náboženské úvahy a výpovědi Bohumila Hrabala z let 80. let minulého století. Prof. Hošek ve svých knihách Bohové jste vy – Bohumil Hrabal (2024) a Evangelium podle Bohumila Hrabala (2024) publikuje a komentuje spisovatelovy promluvy a četné pasáže v jeho knihách, které prozrazují náboženský rozměr jeho myšlení a vůbec vnímání světa. Náboženský základ katolické spirituality získal Hrabal na hodinách katechismu a od babičky Kateřiny, dle jeho výpovědi nejdůležitější osoby jeho dětství. Nejen mě, ale myslím, že i skutečné znalce Hrabalova díla překvapila informace, že nejzmiňovanější osobou v Hrabalově díle je Ježíš Kristus. A nejde jen o brání jména Božího nadarmo. Hrabal často mluvil o Ježíši Kristu a měl jej v účtě coby přítele prostých a bídných lidí. O sobě pak mluvil jako o „malém Kristu“, který se dobrovolně přiklonil k lidem na dně. Také příběh o obrácení Pavla z Tarsu (viz např. Obsluhoval jsem anglického krále) se Hrabala hluboce osobně dotýkal, takže často zmiňuje a vztahuje na sebe jeho osudový pád z koně na cestě do Damašku. I to můžeme slyšet na nově objevených nahrávkách z evangelické fary v Libici n. C. Hrabal v tomto světle chápal vlastní úraz (hlavy), který utrpěl na brigádě v kladenských ocelárnách. Podle svých slov spadl z koně svých hloupostí a vylomenin. Manuální práce v kladenských ocelárnách měla snad původně vylepšit jeho kádrový profil (maloměšťácký původ). Potom se ale zcela vzdává všech životních šancí, které se mu coby absolventu právnické fakulty otevíraly. Po roce 1948 neměl zájem o kariéru ve státním aparátu. Hrabal tak zůstává raději u manuální práce ve sběrných surovinách ve Spálené ul., později pracuje jako kulisák v divadle a své právnické vzdělání nikdy prakticky nevyužije k získání adekvátního zaměstnání. Sám mnohokrát vysvětloval, že se cítí dobře mezi obyčejnými lidmi, že je tak jaksi blízek podstatným otázkám lidské existence.

V podání prof. Hoška je Hrabal jakýsi boží člověk či přímo mystik. Hrabal se totiž často vyznával z jakéhosi osobního kristovství ve smyslu žitého božího synovství, které nevztahoval jen na sebe, ale vnímal je i u druhých lidí ve smyslu Ježíšova výroku z Janova evangelia: „Všichni jste synové nejvyššího“. Tento výrok Ježíš pronáší na obranu před farizeji (J 10,34), když mu vytknou, že ze sebe dělá Syna Božího. Boží člověk Hrabal reálně vnímal, že právě prostý život v sounáležitosti s druhými a celým vesmírem je tím pravým bohatstvím a láska k bližním tvůrčí mocí, a že každá jiná moc je člověku jen dočasně propůjčena a každé jiné bohatství že člověku brání projít do Božího království. Také se vám vybavují podobenství

o bohatém mládenci a obchodníku, který nahlédne, že pro jedinou skutečně cennou perlu stojí za to prodat vše, co má, a koupit jen ji? Zdá se, že v takovém duchovním stavu Hrabal šťastně žil přítomný život naplněný láskou a soucitem k živým bytostem a z této lásky podoben Tvůrci nabýval schopnost tvořit nové, podobně jako apoštolové a světcí konali zázraky. Jakoby byl jen jeden jediný zázrak – „creatio ex nihilo“ – a každý zázrak je opakováním prapůvodního „tvoření z ničeho“. A snad tuto schopnost propůjčuje Tvůrce svým synům a dcerám – originálním umělcům, kteří se mu přiblíží a cítí se jeho dětmi. Sám Hrabal v Libici nad Cidlinou na otázku, v co věří, říká: „Věřím v účinnou lásku k bližnímu a v to, že člověk je kosmo-tvorný.“ Abychom neredukovali Hrabalův světový názor jen na křesťanství. Kromě křesťanství byl náš autor inspirován rovněž platonismem (erótem), buddhismem (soucitem) a taoismem (jednotou protikladů). Zásadní vliv (Hošek hovoří o iniciaci) na Hrabala mělo také Schopenhauerovo dílo „Svět jako vůle a představa“. Některé Hrabalovy výpovědi se mohou zdát ovšem blasfemické. Často například mluví o pivu a jeho konzumaci jako o přijímání svátosti oltářní, o hospodské pospolitosti jako o dění ve svatyni či přímo v nebeské hierarchii. Což ale Ježíš chodil jen do synagogy, nepobýval i s celníky a publikány, nesedal s bezbožníky, nestýkal se s lehkými ženštinami? Jedním slovem, nebyl Kristus poslán k ztraceným ovcím z lidu izraelského? No ano, nebuďme farizeji. (Tento motiv silně prostupuje, ba na něm spočívá, parafráze NZ v podání A. Fleka z r. 2018). Naskytá se však zásadní otázka. Je alkoholismus slučitelný s náboženstvím? V perské mystice nacházíme skutečně obrazy podobné těm Hrabalovým (existuje cosi jako pijácká mystika). Není ale závislost na alkoholu a drogách, ať již navozují cokoli, přesto v rozporu se spiritualitou křesťanství? Nenapomíná snad apoštol Pavel opilce? Není alkoholismus spíše scestnou alternativou náboženství? Slavný psycholog A. I. Maslow kdysi spatřoval v LSD naději pro lidi obtížené problémy, kteří nejsou schopni sami náboženského vytržení či náboženské zkušenosti. Nakonec však muselo být LSD celosvětově zakázáno z obav ze zdravotních následků a z nekontrolovaného šíření. Maslow byl ovšem ryzí naturalista. Věřil, že veškeré možnosti náboženského prožívání a zkušenosti jsou funkcí našeho mozku a pochází jen z něj, takže chemie může napomoci k jejich navození. S odkazem na slavný Marxův výrok o náboženství jako opiu lidstva musím s politováním konstatovat, že se dnes opiáty a drogy stávají náboženstvím současnosti, náhražkou náboženského života, který není jen vytržením z reality, ale rozšířeným pohledem na ni a pozitivní účastí na ní i jejím utvářením. Však pozor, nepronásledujme alkoholiky! I oni jsou synové Nejvyššího. Mohli bychom si naběhnout na osten! Myslíš-li si, že stojíš pevně, že jsi střizlivý, dej si pozor, abys nespadl! Nakonec bychom mohli dojít k závěru, že když svět nepoznal Boha v jeho střízlivé moudrosti, zalíbilo se Bohu spasit svět bláznovstvím opilců a pábitelů, ano, ústy maličkých a opilých zvěstovat svou moudrost, milosrdenství a naději.

Michal Kotrba

Staňme se posly nové smlouvy!

Jan Křtitel výstižně odhaluje kořeny nedobrých vztahů mezi lidskými jedinci i mezi skupinami lidí (mezi národy, církvemi a podobně). Boháčům vytýká sobectví a neochotu pomáhat potřebným. Celníky kárá za bezohledné prospěchářství, jež nezná poctivost a jakékoliv mravní ohledy vůbec. Vojákům vytýká povýšenost, panovačnost a násilnictví. Svět podnes neuskutečnil ani mravní požadavky Ježíšova předchůdce. Jakým právem tedy je možné tvrdit, že křesťanství je překonáno? Spiš jsme to s ním dosud ani poctivě nezkusili. K nápravě lidské společnosti vede cesta jen upřímným pokáním a spolehnutím se na Ježíše Krista. On jediný je schopen měnit lidská srdce a celé životy a uzdravit všechny svým pokojem.

Josef Špak

Z kazatelského plánu

Druhá neděle adventní

Činy Hospodinovy jsou velké, vyhledávané všemi, kdo zálibu v nich našli. (Žalm 111,2)

První čtení: Báruk 5,1-9

Tužby adventní:

- Abychom vstoupili do společenství s Kristem, který nás nepřichází soudit, ale na opak zachránit, modleme se k Hospodinu.
- Abychom všichni byli připraveni na Kristův slavný příchod na konci věků, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem:

Bože všemohoucí, dej, ať se v srdci radujeme z narození tvého Syna. Prosíme tě, učiň si z nás ochotné nástroje jeho milosti! Svým svatým Duchem nás osviť, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení: Filipským 1,3-11

Evangelium: Lukáš 3,1-6

Verš k obětování: Žalm 128,1

Verše k požehnání: Matouš 3,3.11

Modlitba k požehnání:

Bože všemohoucí, děkujeme ti, žes nás občerstvil duchovním pokrmem a nápojem. Dej, ať v církvi i ve světě žijeme v pravdě, spravedlnosti a lásce tvého Syna, Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Vhodné písně: 203, 206, 314, 33

Nad Písmem

Spása je blízko

L 3,1-6

V patnáctém roce vlády císaře Tiberia, když Pontius Pilát spravoval Judsko a v Galileji vládl Herodes, jeho bratr Filip na území Itureje a Trachonitidy a Lyzaniás v Abiléně, za nejvyššího velekněze Annáše a Kaifáše, stalo se slovo Boží k Janovi, synu Zachariášovu, na poušti. I začal Jan procházet celé okolí Jordánu a kázal: „Čiňte pokání a dejte se pokřtít na odpuštění hříchů“, jak je psáno v knize slov proroka Izaiáše: ›Hlas volajícího na poušti: Připravte cestu Páně, vyrovnejte mu stezky! Každá propast bude zasypána, hory i pahorky budou srovnány; co je křivé, bude přímé, hrbolaté cesty budou rovné; a každý tvor uzří spasení Boží‹.

Římská říše pod císařem Tiberiem roste a nabývá moci. Řím má starost o to, kdo bude vládcem, kam až dosáhnou hranice impéria, který vojevůdce je na vrcholu slávy a se kterou legií to dokázal. Válka, moc, získání surovin, lidí, a do toho rostoucí napětí mezi zrodivším se císařstvím a dozrívající mocí senátu. Řím řeší starosti politické a mocenské. Život a smrt na tomto světě, peníze a síla, zbraně a vojsko.

Na samé periferii říše se objevuje z pohledu světa člověk nestandardní, který volá k pokání a ke křtu v řece Jordánu. Jestliže svět slavného Říma je postaven na hrdinství a vítězství, svět Jana Křtitele volá k obrácení se do sebe, k zastavení se, promýšlení vlastního života, zpytování sebe sama, narovnání se a napřímení před Bohem. Co je křivé, bude rovné, všechny propasti budou zasypány. Vyrovnejte stezky Páně! Dnes bychom řekli: Srovnejte se, jděte do sebe.

Janem to začíná, ale nekončí. Jan je jen ukazatelem na toho, kdo přichází, a tím je Ježíš, syn Josefa a Marie,

kteří s ním už před pár lety zažili podivuhodné zážitky v jeruzalémském chrámu, když jako dvanáctiletý seděl mezi učiteli, naslouchal a kladl otázky. Autor evangelia podle Lukáše nám sděluje, že onen malý Ježíš vystupuje nyní na scénu dějin jako asi třicetiletý, a to v 15. roce vlády císaře Tiberia. A tento Ježíš za tři roky svého působení promění svět a Jeho učení osloví do dnešního dne bezmála 30 % lidí na celém světě. Není to ani válkou, ani strachem, ani silou, ale láskou, láskou k Bohu a láskou k člověku!

My jsme dnes pokračovateli v Ježíšově díle. Jsme v čase Adventu, radostného očekávání, který jsme jako křesťané zavedli, abychom se zklidnili, zastavili, usebrali a nakonec se jako už tolikrát v minulosti radovali ze znovuprožití Ježíšova narození. My už víme, jaké to je žít s Bohem, hledejme cestu k těm, kteří to štěstí a radost ještě nemají! Předávejme jim klid a pokoj, lásku k Bohu i k člověku tak, jak nás to naučil Ježíš z Nazareta, ať společně směřujeme do Boží náruče, ke spáse, k pokoji!

David Tonzar

Pane, díky za to, že jsi, že s tebou můžeme být.

Radujeme se, že tma každým týdnem pomíjí a přicházíš ty, naše světlo, dnes již na adventním svícnu druhé.

Proměňuj naše srdce i srdce všech lidí na celém světě k lepšímu, učiň z nás nástroje lásky, pohody, pokoje a radosti!

Vojáci se bez Boha, víry a kaplanů neobejdou. Kaplanský sbor se řídí heslem: Být u toho

Náboženství spojujeme s klidem a mírem. Polská sociologická studie a zkušenosti novinářů z ukrajinského bojiště poukazují na skutečnost silné potřeby víry v Boha a pomoci duchovních ve válečném konfliktu.

Uveďme výsledky polské studie, která byla uskutečněna v ukrajinském Lvově s využitím zdejší polské menšiny, jejích duchovních v místních komunitách. Výzkum se opíral o osobní znalosti společnosti, církevní infrastruktury a zkušenosti církve, která byla během existence SSSR pronásledovaná. Analýza se týkala především pravoslavné církve, jak ukrajinské, tak i moskevského patriarchátu, římsko-katolické církve a protestantských komunit. V úvodu autoři kriticky konstatují, že ruská agrese má podporu moskevského patriarchátu, zatímco se Vatikán jeví nejednoznačný a „vyhýbá se odsouzení ruských akcí“. Práce podtrhuje, že dotazovaní uvedli, že ze společenských organizací je to církev, kdo hraje přední roli. Zdůvodňují to schopností organizovat různé formy pomoci. Duchovní se stávají vůdci komunity se znalostí infrastruktury společnosti a v poskytnutí pomoci jsou užiteční pro své zkušenosti získané během perzekuce v období SSSR. Studie cituje respondenta, který uvedl, že náboženství vytvořilo v lidech podvědomí možnosti pomoci. Lidé se orientují především na materiální pomoc, ale když jde o duchovní pomoc, obrací se na duchovní ze své farnosti. Studie podtrhuje skutečnost, že role kléru je na Ukrajině velice důležitá. Církev poskytuje platformu pro organizovanou pomoc a sociální akce, což je ve válce zvláště důležité. Respondent řekl: „Jsem povzbuzen postojem církve. Máme církev, máme víru, kněží jsou s námi. Pro mnohé je to možnost si popovídat. Duchovní je zdrojem útěchy a naděje. Kněz je pro nás vzorem, podporou, zvláště když kněze známe.“

Studie dále popisuje roli duchovních: „Kněží vědí hodně o rodinách. Mnozí fungují jako zprostředkovatelé, a to usnadňuje dostat pomoc k těm, kteří ji nejvíce potřebují. Jejich znalost lidí umožňuje rychle reagovat a přizpůsobit pomoc individuálním potřebám.“ Studie definovala roli duchovního: „Je důležitý při budování, posilování společenství a pocitu jednoty mezi věřícími. Duchovní hrají zároveň výchovnou roli, předávají morální a duchovní hodnoty, což je důležité zejména u mladší generace.“ Dlouhodobá přítomnost duchovních na jedné farnosti podle polských sociologů podporuje budování hlubokých a trvalých vztahů. Je to patrné zejména tam, kde duchovní slouží ve farnosti již delší dobu. Stabilita přispívá k lepšímu pochopení potřeb farníků a jak tyto potřeby řešit efektivně.

Studie kromě materiální a sociální pomoci vyzdvihuje další formy potřebnosti církve: „Je to infrastruktura, která se využívá například k distribuci, k přesunu lidí a k přenocování. Církev nabízí přímou podporu uprchlíkům s využitím dostupného prostoru k jejich ubytování. Ochota podniknout přímou akci ukazuje klíčovou roli církvi v humanitární krizi. Církev vždy pomáhá s jídlem a oblečením. Roli hraje také její všestrannost, flexibilita v úsilí o pomoc. Církev je klíčová během volatility událostí probíhající války.“

Studie opakuje a zdůrazňuje skutečnost, že „pronásledování náboženství na Ukrajině během éry závislosti na SSSR přispělo k jedinečné zkušenosti pro křesťanské církve. Ty rozvinuly schopnost fungovat v místě a čase poznamenaném fyzickým a psychickým násilím.“ Současné výzvy na Ukrajině odkazují na vzpomínku na tajné náboženské praktiky z dob SSSR. Církev je chápána jako společenství věřících, které je prostorem pro modlitbu - individuální, rodinné, ale také i veřejné setkávání. Ukazuje se jako diachronní společenství, které přetrvává navzdory různým protivenstvím. „Církev si vypěstovala schopnost přizpůsobit se i krajně nepříznivým okolnostem. Křesťanství také sehrálo roli v dějinách Ukrajiny v zachování a uchování identity jednotlivce a komunity,“ popisuje studie. S tím souvisí skutečnost, na kterou studie poukazuje, a to jsou uprchlíci z východních částí Ukrajiny. K tomu autoři uvádí: „Uprchlíci z východní Ukrajiny, kteří dosud neznali náboženské praktiky, přijeli do oblastí, jako je Lvov, kde je identita lidí méně ovlivněna Ruskem, kde je křesťanství živé. Náboženství v nich najednou probouzí nejen jejich ukrajinskou identitu, ale také přeformulováává jejich vnímání role křesťanství v budoucí nezávislé Ukrajině.“

Církev a bojiště podle studie

Zatím byla řeč o práci ukrajinských církví v zázemí mimo oblast bojů. Přenesme se postupně k práci duchovních s vojáky, kteří působili a působí přímo na frontě ve válečném konfliktu. Církev na Ukrajině přizpůsobuje své mise danému extrému války a rozšiřují tradiční rámec

služby o duchovní, materiální, logistickou, dokonce i přímou vojenskou a morální podporu v předních liniích. Studie rozlišuje mezi materiální a emoční pomocí popsanou výše a duchovní podporou většinou spojenou s náboženskými praktikami a liturgií. Ta se podle polských sociologů prokázala jako neméně důležitá. Studie uvádí: „Náboženské praktiky nabízené církvemi různých denominací hrají roli v procesu vyrovnávání se se stresem a traumatem. Modlitba a účast na liturgii, jak uvádí respondenti průzkumu, může sloužit jako nástroj ke snížení napětí a stresu. Nabízí věřícím pocit klidu, naděje a síly k překonání těžkých okamžiků. Náboženství je prvkem při podpoře procesu psychického a emocionálního zotavení jednotlivců a společnosti s válečnými zkušenostmi. Náboženské praktiky napomáhají vytvářet ztracený smysl života a nabídnout perspektivu. Snižují psychickou zátěž z válečných zážitků a posilují pocit sounáležitosti s komunitou.“

Zvláštní roli v tomto hrají pohřby obětí války a výzkum odhalil u pohřbů velký emocionální a sociální rozměr církevních obřadů. Studie konstatuje nejen společný prožitek smutku.

Jsou to také události, které sjednocují společnost, budují národní morálku a posilují národní společenství. Jeden z respondentů uvádí: „Pohřby máme ve městě téměř každý den. Člověk to

zažije, když jde kolem a vidí, že vynášejí rakve s vojáky. Doprovázíme je na poslední cestě, a tohle je náš každodenní život. Prožíváme to jako jedna komunita. Stojíme a vzdáváme poslední hold. Spojuje nás společná bolest a již nezáleží na tom, jakého náboženství voják je.“ Tato slova dotazovaného studie komentuje: „Církev chápeme jako živé společenství, které prožívá bolest svých jednotlivých členů. Je to potenciál posilující společnost, který vychází z války. Je to role náboženství při budování ukrajinského národního a politického společenství.“

Studie hodnotí přímou účast duchovních na frontě: „Kněží běžně vozí věci na frontu. Jezdí bez přestání do bojů a jsou v neustálém zapojení. Duchovní dokáže dokonce více než civil. Materiálně podporuje samotné vojáky, rodiny vojáků, a taková pomoc je hojně rozšířená. Dokumentuje to překročení tradičních forem farnosti, aktivitu duchovních v předních liniích války. Poukazuje to na jejich roli v boji proti Rusku, kdy přinášejí

materiální i duchovní podporu.“

Svědectví reportérů

Studie je sice velmi objektivní, ale svědectví novinářů je o práci ukrajinských církví více konkrétní, jak poukazuje na jednotlivé případy a kauzy. Svědčí o tom konstatování amerického deníku The Christian Science Monitor: „Ukrajinská armáda vyškolila desítky duchovních jako oficiální kaplany a přidělovala je k vojákům na frontovou linii. S pomocí NATO vytvořila Ukrajina druhou největší vojenskou kaplanskou službu na světě. Bez ohledu na to, co si ukrajinští vojáci myslí o válce z morálního nebo národnostního hlediska, mnozí z nich prostě potřebují pomoc při zvládání traumatu, stresu a osamělosti. V zemi s tolika různými náboženskými denominacemi se kaplanský sbor řídí jednoduchým ekumenickým heslem: Být u toho.“ Deník to dokumentuje slovy kaplana nadrotmistra Anatolije Ponomarjova: „Jsme jako lékaři. Uzdravujeme každého, kdo k nám přijde, bez ohledu na to, kdo je. Musíme poskytnout univerzální odpovědi bez ohledu na jejich náboženství.“ Další kaplan, Jevren Flista, řekl agentuře Associated Press, že voják je především „duchovní člověk a musí mít sílu, musí mít podporu.“ Autor článku a válečný reportér Mark Sappenfield to pro změnu komentuje slovy: „Pro vojáky se samotná válka stala způsobem, jak oživit víru – v zákopech přece nejsou žádní ateisté.“ Tato slova vysvětluje kaplan David Milman, který byl asistentem vrchního rabína Ukrajiny: „Vojáci potřebují spiritualitu. Postoj k víře a Bohu se mění u těch, kteří bojují a kteří na ně čekají doma. Jedním z hlavních úkolů kaplana je podpora.“ Jeho spolubojovník a muslimský kaplan Mohamen Ali zase tvrdí: „Pastorační péče zahrnuje práci v různých oblastech života vojáků: rodinné a profesionální. Armáda je velký ocelový stroj, který dokáže být až krutý. Kaplan je součástí duše v tomto mechanismu, součástí lidskosti a spojením s Bohem. To armádě velmi chybí.“

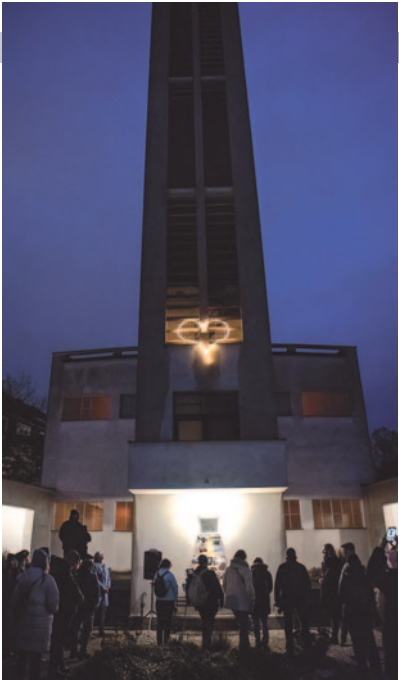
Jaký závěr lze z až truchlivých svědectví učinit? Snad jen opět dalšími výpověďmi účastníků hrůzných činů, které válka způsobuje. Obě strany konfliktu se dovolávají Boha a s vírou vojáci obou stran bojují. Známa jsou prohlášení ruského patriarchy Kirila: „Bůh ochraňuj ruskou zemi před vnějšími nepřáteli, aby se posílila jednota naší církve a aby z Boží milosti ustoupila všechna pokušení, ďábelské útoky, provokace a aby se náš zbožný lid na Ukrajině těšil míru a klidu.“ Stejně na ukrajinské straně například vypovídá na webu ugcc.ua Leonif Metsjevskij, důstojník 80. brigády: „Jde o Boží válku se zlými silami. Rusové jsou ovládáni ďáblem. Možná si to neuvědomují, ale jeho ruka je v jejich jednání viditelná.“

Mirko Raduševič

Z našich setkání

Ohlédnutí za 17. listopadem v Hradci Králové

Za námi je další 17. listopad. Od tvrdého zakročení komunistické policie na Národní třídě v roce 1989 uběhlo 35 let. Někteří z nás si na tuto dobu vzpomínají velice dobře. Možná už trochu vyvanulo jisté rozechvění při každoročních opakovaných záběrech v TV, kdy jsme si jejich prostřednictvím tak dobře vybavovali vlastní pocity, když jsme se demonstrací sami účastnili. Zároveň si uvědomuji až nyní po letech, že ten, kdo zažil rok 1968, listopad 1989 vnímal s jistými obavami, jinak nežli my – studenti. Vlastní zkušenost je nepřenositelná, ale aspoň něco, říkáme si s Pavlem zde v Hradci Králové... A tak již 10 let s pravidelností na věži Ambrože rozsvěcíme srdce pro Václava a náš připomínkový večer pro Hradečany se nese v duchu „setkání nad hledáním pravdy, svobody a lásky“, pro naše vlastní děti i všechny další generace, které se o době nesvobody už jen učí na hodinách dějepisu jako o „významné“ etapě vývoje naší země. Ve Sboru kněze Ambrože jsme tedy i letos připravili program, abychom zvýraznili tento významný den – Den Boje za svobodu a demokracii. Asi stovku lidí na nádvoří přivítal bratr biskup Pavel, slovo pronesla paní primátorka Pavlína Springerová, Masarykova společnost i Milion chviliek. Zazněla Modlitba pro Martu a lidé vnímali rozsvícení srdce na věži jako něco milého, očekávaného, a potlesk v závěru Martiny písně mnohé lehce dojal. Pak krátká cesta do ztemnělého kostela, kde každý u dveří bere svíčku a zapaluje pro sebe – za nás. Chvilte ticha před

koncertem byla prostoupena radostným štěbetáním, většinou to byli lidé sobě známi nebo podobného smýšlení, takže radost... A na řadu přišly zhudebněné básně Martina Magora Jirouse v podání Karla Vepřeka, jak sám o sobě říká – „málo známého introvertního písničkáře“. Společně s ním, potom i s Ilonou Dvořákovou při kytáře, jsme si zazpívali písničky Sváti Karáska a jiných písničkářů, na odchod jsme vyslechli modlitbu za naši vlast a zem. Hřál nás čaj a svařák a taky vědomí, že 17. listopad má pro nás, kteří jsme přišli, hluboký význam a jsme vděční, že doba totalitního režimu je minulostí. Setkání se zúčastnili zástupci Milionu chviliek Hradec Králové, Masarykovy společnosti Hradec Králové, Sítě aktivních občanů Hradec Králové, zástupci Univerzity HK i Města HK, městem a Nadací Via byl tento projekt zároveň podpořen, děkujeme.

JP

A najednou se dveře otevřely a věci se dějí

S Janou Šmardovou Koulovou nejen o výstavě na Vítkově

Dokončení ze str. 1

Tak mě napadlo, jak to vlastně všechno bylo. Působila jsi v Tmani už v době psaní práce? „To jsou právě ty Boží cesty. Bydleli jsme kousek od Tmaně ve Všeradicích, kde jsem spolupracovala se školou, s obcí – i bývalý starosta si myslel, že bych tam mohla mít na starosti kulturu. V té době studií a počátků práce v církvi přišla sestra vikářka Růžena Adamová s návrhem, jestli bychom se nechtěli přestěhovat na Tmaň, vzít si na starosti sbor, bydlet zde. S tím, že by se sbor opravil, bylo by více prostoru pro děti (které má sestra Jana tři). Když jsme o tom začali uvažovat a domlouvali jsme podrobnosti, přijela jsem do Tmaně a přišel ke mně menší pán a představil se slovy: Dobrý den, já jsem Ivan Koula. Já jsem odpověděla: Dobrý den, já jsem Jana Koulová. Zjistili jsme, že jsme vzdálení příbuzní a tento pán je potomek římskokatolického faráře Kouly, který po svém přestupení zakládal místní náboženskou obec a další obce na celém Podbrdsku (tehdy i ve Všeradicích).“

Co na to říct? Snad jen známé rčení, že náhody neexistují.

Netajíš se s tím, že vítáš angažovanost farářů ve společnosti, kulturním životě... Daří se tomuto soužití ve Tmani? A co ekumena? „Ano. Rozhodně to funguje. Teď jsem spolupracovala na projektu v Komunitním centru svaté Ludmily s paní ředitelkou, od roku 2015 funguje Dětské centrum Světlušky při NO CČSH ve Tmani, spolupracujeme s OÚ Tmaň i sousedními obcemi, s hasiči, spolky, DPS, s Domovem seniorů Senlife, který nově vznikl z rozpadlého zámku. Mám ráda spolupráci

církvi, lidí upřímně věřících, ale nemám ráda hru na ekumenu. Když si před vás někdo záměrně stoupne, aby nebyl vidět kalich, a při jiné příležitosti, kde je to třeba, vás poplácává po rameni, aby bylo vidět, že jsme ekumena, a snaží se vás manipulovat pro potřeby své církve, tak to není ekumena.“

Ještě mi řekni, koho vlastně napadlo udělat tady v Památníku výstavu? Tady na Vítkově nikdo Žižkovo velké výročí bohužel neřekl. Naopak se zde v roce výročí dělá rekonstrukce a po Janu Žižkovi nikdo ani „nevzdechne“! To mě rozčílilo, ale pak jsem si poodstoupila z toho hněvu, pomodlila se, nadechla a řekla jsem si – Bože, ty víš, že mou naštvaností a pouhou kritikou se nic nezmění. Děkuji ti, že mi dáváš možnost, abych udělala (změnila) něco sama za sebe, ale i v sobě, a možná se tím drobným krokem a s Tvou pomocí změni k lepšímu i to ostatní. A najednou se dveře otevřely... a věci se dějí. Namalovala jsem s velikou vděčností a pokorou obrazy na výstavu, seznámila jsem se při tom s báječnými lidmi a vše na sebe začalo zázračně navazovat.

Neznamená to, že by to bylo vždy jednoduché. Malovala jsem třeba ve dvě ráno, když jsem měla čas, občas jsem s plátny o sobotách jezdila na místa, která mne inspirovala a podobně... Obsadila jsem jako husitská žena

Vítkov do konce roku 2024, Žižkovi na počest. Nyní za sebou máme již druhou akci na Vítkově s promítáním nového dokumentu manželů Hlavsových z Vista filmu o Janu Žižkovi. Na začátku prosince nás čeká charitativní dražba obrazu pro holčičku Bertičku s Kontem Bariéry s Jolanou Voldánovou, kde zazpívá zpěvačka Šárka Vaňková, a 14. 12. 2024 se Café Vítkov od 14 do 16 hodin otevře rodinám a hlavně dětem. Čeká nás dílnička s pracovními listy Kláry Smolíkové (vznikly ve spolupráci s Pražskou diecí k 600. výročí Jana Žižky),

soutěže a první tři (malí) vylosovaní výherci získají novou knihu Jednooký – malá knížka o velkém Žižkovi i s podpisem autorky. Ale nikdo nebude poslední. Mám radost z propojování lidí a miluji Vítkov. Bůh nám dal Žižku i Komenského, dal nám i Vítkov a spoustu osobních darů. K slávě Boží a v úctě k němu se všim nakládáme.“

Ještě bych se vrátila k Tvým webovým stránkám www.jeska.cz.

Mimochodem, jak vznikla tato zkratka? Předpokládám, že jde o zkratku?

„Ano, je to Ješka. To vytvořili kdysi kamarádi v době, kdy jsem měla odlétat do Indie. Bez mailové adresy prý nemohu odjet, a tak mi založili mail. A protože jsem se jmenovala Jana Šatrová Koulová, udělali mi z toho Jé, eš, ká a následně ješka. Nyní se přezdívkou s Ješkem – Janem Žižkou zajímavě spojila a dává mi další smysl.“

Na stránkách čteme, co jsi studovala, co jsi dokázala. Počínaje lety 1987–1991, kdy to byla SUPŠ v Kamenickém Šenově, obor malování skla, dále od roku 2000 UM — řemeslné zpracování dřeva Česká Lípa; v roce 2000 jsi získala 1. místo v umělecké soutěži „Řemeslo a umění ve skle“ v Novém Boru v oboru vitráž, od r. 2001 práce v barrandovských ateliérech. A pak je tady rok 2012 – HTF UK. Jak se to stane, že člověk, který tak tíhne k umění, se rozhodne studovat bohosloví?

„V tom umění to vždycky bylo. Inspirace dávných autorů vírou v Boha. Dějiny umění – to byla spousta obrazů, které byly s duchovní tematikou, takže se toho člověk nějakým způsobem dotýkal, věděl, že je mu to blízké. Jsem z ateistické rodiny (i když se rodiče nyní k víře dostávají), takže má víra přišla až později. Dělo se to postupně, zázračně, zvláště, ne bezbolestně, ale díky Bohu za vše, co bylo, jest a věřím, že i bude. Nepřestávám se těšit a žasnout, ale vím, ty kroky jsou i na nás.“

Děkuji za rozhovor a do adventních, vánočních, ale i veškerých dalších dnů přeji, ať se těšíš nadále z Boží přízně a zázraků.

Klára Matoušová

Zprávy

Na fotografii bratr František při zalévání jabloní v areálu ve Škodějově na Den Země

Smutná zpráva

S hlubokým zármutkem oznamujeme, že nás 26. listopadu opustil náš bratr a kolega v úřadu ústřední rady naší církve, **František Brynych**.

Myslíme na něj s nadějí a věříme, že je v Boží blízkosti, protože Ježíš řekl: „Já jsem vzkříšení i život. Kdo věří ve mne, byť pak i umřel, živ bude.“ Myslíme v tuto chvíli také na jeho manželku, sestru Jarmilku, a přejeme jí Boží posilu a pokoj z víry.

Na bratra Františka s poděkováním za jeho službu a život vzpomene a naposledy se s ním rozloučíme také v Husově sboru v Praze 6 - Dejvicích v pondělí 9. prosince ve 14 hodin.

Redakce a kolegové z ÚÚR

Roráty v Blansku

Je už letitou tradicí, že se v blanenském dřevěném kostele setkáváme k adventním rorátům. Jsou to zvláštní ranní bohoslužby, které začínají nad ránem, ještě za tmy, a požehnání končí za rozbřesku nového dne. Časem vzniku rorátních bohoslužeb je doba vlády Karla IV. Největšího rozkvětu dosáhly v době husitské. Řada rorátních písní se zpívá dodnes. Tradičním doplňkem je tzv. rorátní lucerna. Buď si můžete vzít vlastní, nebo si ji zapůjčit v kostele.

Po tři adventní soboty 7., 14. a 21. prosince 2024 v 6.30 hodin vás srdečně zveme k této krásné duchovní zkušenosti. Stojí to za to! Po rorátní bohoslužbě vás zveme na společnou adventní snídani. Poslední roráty prožijeme v pondělí 23. 12. 2024 v 6.30 hodin. Srdečně zveme všechny, kteří si rádi přivstanou!

Bratr Patrik

PRO DĚTI A MLÁDEŽ

Počátek Janova působení

Lukášovo evangelium přesně vymezuje dobu, kdy začal kázat Jan Křtitel, a to uvedením jmen tehdejších vládců a zemí, jež spravovali (L 3,1-2). Tato vlastní jména najdete v našich přesmyčkách. Když se vám podaří je vyřešit, vypíšte si ze vzniklých slov písmenka podle čísla v závorce za slovy a získáte tajemku.

- TÁPIL (1)
REBSIUTI (5)
DORESEH (4)
CHOTIDANIRTA (2)
OSKUJD (6)
ŠÁFIKA (1)

(Řešení z minulého čísla: List navíc, chybějící fik, stopka padajícího fiku, kořen navíc, delší větvička)

Jana Krajčířiková

Církev československá husitská v Ostravě – Svinově
zve na Živý betlém

Náhle při nich stál anděl Páně
a sláva Páně se rozzařila kolem nich.
(Lukášovo evangelium 2, 9)

**V pondělí 16. prosince 2024 od 17 hodin
na farní zahradě u Husova sboru**

- Poetické pásmo svátečního slova a hudby potěší malé i velké
- Výstava betlémů od Dagmar Štěpánové a Antonína Čelustky
- Setkání lidí dobré vůle
- Vánoční písně a koledy hraje Žesťový kvartet z Polanky

Živý betlém 2024 finančně podpořili: Úřad městského obvodu Ostrava – Svinov
Olomoucká diecéze Církve československé husitské

